

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 088/2018

ML u HL risp.

(‘l-ilmentaturi’)

vs

Bank of Valletta p.l.c. (C 2833) (‘BOV’,

‘il-provditur tas-servizz’ jew ‘il-Bank’)

Seduta tal-20 ta’ Frar 2019

L-Arbitru:

Ra l-ilment li jittratta l-investment fil-*La Valette Multi Manager Property Fund (‘LVMMPPF’)*, sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*

L-ilmentaturi ghamlu investment fil-Fond ta’ €20,000 fis-7 ta’ Novembru 2006.¹

L-ilmentaturi issottomettew li l-Fond kien investment ghal nies li jifhmu fil-proprjetà jew ghandhom ishma fi proprjetà.² Huma saħqu li gew meqjusa bhala investituri bl-esperjenza meta fil-fatt m’humieħ.³

L-ilmentaturi spjegaw li meta marru ghand il-Bank huma hadu bosta pariri u gew imwegħda hafna affarijiet. Gie sottomess li huma jhossuħom li gew ittraduti mill-provditur tas-servizz meta l-Bank bieghilħom dan it-tip ta’ investment fejn huma gew influwenzati biex jixtru dan il-Fond u gew ipperswaduti li kien l-aħjar investment.⁴

¹ A fol. 74

² A fol. 4

³ A fol. 6

⁴ A fol. 4

L-ilmentaturi issottomettew li inghataw parir mhux professjonali li kkaguna telf ta' parti mill-kapital. Gie sottomess li l-investment ma kienx adattat ghalihom u ma kienx wiehed sod.⁵

Qieghed jintalab li jiehdur lura €2,917, flimkien mal-imghax dovut.⁶

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz fl-intier taghha li essenzjalment qieghda f'dan is-sens:

1. Illi in linea preliminari, is-Sinjuriya Tiegħu l-Arbitru m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi biex jiddeciedi dwar il-validità o meno tal-kuntratt ta' tranzazzjoni, jew jekk jorbotx il-kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet, u semmai tali kwistjoni jekk titqajjem għandha tigi deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv;
2. Illi in linea preliminari ukoll, is-Sinjuriya Tiegħu l-Arbitru għandu qabel xejn jirrifjuta li jeżercita l-poteri tiegħu stante tranzazzjoni li għandha s-setgħa ta' sentenza li għaddiet in gudiċat.⁷ Mingħajr limitazzjoni għall-generalità tas-suespost dan jirrendi l-ilment *de quo* frivolu w vessatorju ai termini tal-artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Illi in linea preliminari wkoll, u mingħajr pregudizzju għas-suespost, is-Sinjuriya Tiegħu l-Arbitru għandu wkoll jirrifjuta li jeżercita l-poteri tiegħu fil-konfront ta' BOV stante illi s-Sinjuriya Tiegħu l-Arbitru għandu s-setgħa li jittratta biss ilmenti li jkunu tressqu minn 'klijenti eligibbli';
4. Illi, in linea preliminari u mingħajr pregudizzju għas-suespost, l-intimat BOV m'huwiex il-legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri;
5. Illi in linea preliminari wkoll, u mingħajr pregudizzju għas-suespost, l-ilmentaturi la għandhom d-dritt u lanqas l-interess guridiku li jipromwovu dawn l-istanzi stante li bieghu u ttrasferew d-drittijiet kollha tagħhom inkluzi drittijiet litigjuzi fil-konfront tal-intimat, u allura ma jistgħux illum jeżercitaw dritt li m'ghadux tagħhom stante li kien gie

⁵ A fol. 25

⁶ A fol. 4

⁷ Artikolu 1729(1) tal-Kodici Civili – Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta

debitament trasferit *inter alia* lill-intimat, u dan jikkostitwixxi wkoll ksor tad-dritt fundamentali tal-intimat li jgawdi l-proprjetà tieghu;

6. In linea preliminari wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost l-ilment huwa preskritt:
 - (i) Kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi l-kuntratt li bih l-ilmentaturi ittransigew ma' l-intimat hija preskritta bit-trapass ta' sentejn u dan abbazi tal-artikolu 1222 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta; u
 - (ii) Minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke li kieku ghall-grazzja tal-argument il-kuntratt ta' tranzazzjoni kellu jigi skartat, it-talbiet tal-ilmentaturi msejsa fuq allegazzjonijiet ta' responsabbiltà *extra contrattuale* jew *aquiliana* huma preskritti ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta u kwalunkwe talba msejsa fuq xi kuntratt hija preskritta ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta;
7. Fil-mertu, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentaturi ddikjaraw huma stess li kienu *experienced investors*.
8. Fil-mertu wkoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fi kwalunkwe kaz l-ilmentaturi ma sofrew ebda dannu bhala rizultat ta' xi imgieba illegali tal-intimat, u li fl-ebda cirkostanza l-intimat, ma huwa responsabbli ghall-hlas lill-ilmentaturi ta' kwalsiasi somma in linea ta' danni jew xort'ohra.
9. L-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu ssopportati mill-ilmentaturi.⁸

Sema' lill-partijiet u ra l-*affidavits* tagghom.

Ra l-atti l-ohra tal-kaz.

Jikkonsidra:

⁸ A fol. 33 u 34

Preliminari

Sfond u Fatti Ewlenin

Fit-13 ta' Settembru 2005, twaqqaf il-*La Valette Multi Manager Property Fund* ('LVMMMPF' jew 'il-Property Fund' jew 'il-Fond'), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.* ('SICAV'). Fir-rigward tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*, il-*Valletta Fund Management Ltd.* ('VFM') u l-*Bank of Valletta p.l.c.* ('BOV') kienu rispettivament il-*Manager* responsabbli għall-amministrazzjoni generali u l-immanigjar tal-investimenti tas-SICAV u tal-Fond, filwaqt li l-BOV gie inkarigat bhala *Custodian* tas-SICAV u tal-Fond.

Il-BOV kien ukoll intermedjarju, biegh u ta pariri lill-investituri tal-Fond, u anke kien inkarigat mid-distribuzzjoni tal-ishma fil-Fond. *Insight Investment Management Ltd.* kienu ingaggati mill-VFM bhala '*Sub-Investment Manager*' sabiex ikunu jistghu jassistu fl-immanigjar tal-assi tal-Fond.

Dan il-Fond kien licenzjat mill-MFSA bhala fond li kellu jinbiegh bhala *Professional Investor Fund (PIF)* lil investituri ta' esperjenza u dan skont il-ligijiet, regoli, kundizzjonijiet tal-licenzja, *guidelines* li għandhom x'jaqsmu ma' investimenti ta' dan it-tip. Dan ifisser li dan il-Fond kien wiehed regolat u dovut isegwi dawn in-normi.

Dan il-Fond beda jinbiegh fuq skala kbira, fost l-ohrajn mill-*Branches* tal-BOV u inbiegh mhux biss lil investituri professjonali, imma wkoll lil hafna *retail clients*. Numru kbir ta' investituri hadu sehem f'dan il-Fond referut ukoll fil-qosor f'din id-decizjoni bhala l-'*Property Fund*' jew 'LVMMMPF'.

Kif rikjest mil-ligi, meta tnieda dan il-Fond hareg is-*Supplementary Prospectus* tal-1 ta' Settembru 2005, u diversi Prospetti Supplimentari ohra.

L-għan tal-Fond gie deskritt bhala wiehed li jinvesti fil-proprjetà biex jipprovdi lill-investituri tieghu dhul u tkabbir fil-kapital billi jinvesti f'fondi ohra ta' investimenti li jinvestu fil-proprjetà.

Skont is-*Supplementary Prospectuses* li hargu l-provdituri, kien hemm diversi restrizzjonijiet, fosthom, restrizzjoni kif jinvestu li kienet taqra hekk:

*'The limit on the level of gearing that the Fund's underlying real estate property funds may be exposed to is of a maximum of 100% of their respective net assets.'*⁹

F'Settembru 2007, il-prezz ta' kull sehem beda niezze. Fis-7 t'Awwissu 2008, il-VFM infurmat lill-investituri li kien qed jigi sospiz il-fidi mill-Fond b'effett immedjat liema fidi baqa' sospiz sal-2010. Dan kien ifisser li min kellu bzonn il-flus u ried jifdi l-investment tieghu ma setax.

Fil-2010 saru laqgħat għall-investituri bl-iskop li jigu mwaqqfa '*Side Pocket*' u '*Main Pool*' li gew deskritti mid-Diretturi tas-SICAV bħala: is-*Side Pocket* li kien jinkludi dawk il-fondi li kien investa fihom il-Fond li kellhom '*it-talbiet ta' fidwa sospizi jew differiti u/jew issospended id-determinazzjoni tal-valur nett tal-assi*', filwaqt li fil-*Main Pool* iddahhlu '*l-assi li kienu zammew livell sufficjenti ta' likwidità u li għalihom il-kumpanija tinsab f'pozizzjoni li tistabilixxi valur kredibbli.*'

L-azzjonisti ingħataw ishma magħrufin bħala *Side Pocket Shares* u *Main Pool Shares*.

Il-Malta Financial Services Authority ('*MFSA*'), ir-regolatur tas-settur, deħrilha li kellha tagħmel diversi inkjesti biex tistabilixxi l-fatti u tagħti dawk id-direzzjonijiet li kienet tista' tagħmel skont il-ligi.

Filwaqt li kienu għaddejnin inkjesti mill-*MFSA* li kien għadhom ma gewx konkluzi, il-*BOV* għan-nom tieghu kif ukoll għall-Grupp *BOV* inkluza l-*VFM*, għamel dik li ssejhet Offerta¹⁰ sabiex jixtri l-ishma tal-investituri fil-fond bil-prezz ta' €0.75 kull sehem. Din l-Offerta harget fis-26 ta' Mejju 2011,¹¹ u l-investituri kellhom jiddeciedu jekk jaccettawhiex jew le sat-30 ta' Gunju 2011.

Din l-Offerta kienet wahda kundizzjonata, it-termini u l-kundizzjonijiet tagħha stabbiliti mill-*BOV* mingħajr ebda diskussjoni tagħhom mal-investituri. Fosthom, iddahhlet il-kundizzjoni li min ser jaccetta l-Offerta kien qed jirrinunzja għal

⁹ Din ir-restrizzjoni hija indikata bħala *Investment Restriction (v)* fil-Prospett Supplimentari originali tal-1 ta' Settembru 2005, u fi Prospetti Supplimentari ohra ta' wara b'eccezzjoni fis-*Supplementary Prospectus* tat-18 t'Awwissu 2010, fejn hi mnizzla bħala Restrizzjoni Numru (vi). Għalhekk se tigi referuta fit-text kollu ta' din id-decizjoni bħala '*Investment Restriction (v)*, fil-qosor *IR(v)*'.

¹⁰ Referuta fit-test kollu ta' din id-decizjoni wkoll bħala 'l-Offerta'.

¹¹ Ittra mibghuta mic-*Chairman* tal-*BOV* f'isem il-Grupp *BOV* datata 26 ta' Mejju 2011.

kwalunkwe drittijiet legali li kellu jew jista' jkollu kontra l-Grupp *BOV*, id-Diretturi tal-Bordijiet taghom u l-impjegati.

F'ittra li baghat il-*BOV* lill-investituri¹² inghad lilhom li setghu jaccettaw l-Offerta u setghu ma jaccettawhiex, u gie enfasizzat li ftehim bonarju skont it-termini u kundizzjonijiet tal-istess Offerta kienet l-ahjar triq biex jigu evitati proceduri twal fil-Qorti.

Dawn it-termini tal-Offerta ma kinux accettabbli ghall-*MFSA*.

Fit-28 ta' Gunju 2011, jigifieri jumejn qabel ma ghalqet l-Offerta, l-*MFSA*, skont l-Artikolu 15 tal-*Investment Services Act*, harget direttiva lill-*BOV* li kienet tghid li l-accettazzjoni tal-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghad-drittijiet li investituri seta' kellhom ghal kumpens jew, addirittura, li jigu mpoggija fis-sitwazzjoni finanzjarja li kellhom qabel ma ghamlu l-investment fil-Fond.¹³

Din id-Direttiva kienet giet appellata mill-*BOV* quddiem il-*Financial Services Tribunal*, però liema appell ma baqax jigi segwit.

Diversi ilmenti li kienu ghamlu l-investituri mal-*MFSA* kien ghadhom mhumiex decizi.

Sadanittant, sitt ijiem qabel ghalqet l-Offerta, jigifieri fl-24 ta' Gunju 2011, l-*MFSA* harget zewg rapporti dwar il-mod kif il-provdituri tas-servizz kienu investew il-flus tal-investituri in konnessjoni mar-restrizzjonijiet ta' investment u dwar il-monitoragg tal-istess Fond.

F'dawn ir-rapporti, l-*MFSA* sabet li l-*BOV* u l-*VFM* kienu ikkommettew diversi nuqqasijiet.

Fir-rapport datat l-24 ta' Gunju 2011,¹⁴ li kien jittratta dwar l-obbligi li kellu l-*BOV* fil-monitoragg ta' *compliance* mal-*Investment Restrictions* inseriti fil-Prospett Supplimentari, l-*MFSA* sabet diversi nuqqasijiet, fosthom, li:

¹² *Ibid.*

¹³ *Media Release 3/11/2011*

¹⁴ *Report on the MFSA's investigation on the manner in which Bank of Valletta p.l.c. fulfilled its duties with regards to the monitoring of compliance with the La Valette Multi Manager Property Fund Investment Restrictions.*

- i. il-BOV applika hazin l-*Investment Restriction (v)* tal-Prospett Supplimentari u, ghalhekk, naqas mill-obbligi tieghu *'of care and diligence required of Licence Holders with regard to their conduct of business'*;¹⁵
- ii. il-BOV naqas mir-responsabbiltajiet tieghu li jissorvelja li l-Fond jaderixxi mal-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, ma mexiex mal-obbligu tieghu ta' *'due care and diligence in the best interests of the Fund and its unit holders'*;¹⁶ li l-BOV ma kellux procedura tajba (*proper procedures*) sabiex ikun jista' jissorvelja lill-VFM u *Insight* fil-*Leverage Investment Restriction* u ma kisibx informazzjoni bizzejjed sabiex ikun ikkonfortat li l-Fond kien qed jigi, *'managed in line with Investment Restriction (v) to enable accurate reporting in the annual Custodian Report to unit-holders'*;¹⁷ li kellu deficjenzi fiz-zamma tar-records tieghu.¹⁸

Minhabba dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA imponiet multa amministrattiva fuq il-BOV ta' €197,995.¹⁹

Fir-rapport l-iehor dwar il-VFM, bl-istess data tal-24 ta' Gunju 2011, l-MFSA sabet nuqqasijiet fil-qadi ta' dmirijietha ghal dak li ghandu x'jaqsam mad-dmirijiet taghha ghall-osservanza tal-*Investment Restrictions* tal-Fond. Fost dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA semmiet li l-VFM kienet applikat hazin l-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, *'having therefore fallen short of the level of care and diligence required'* u kisret diversi regoli li kienu japplikaw ghalha u ma kinetx agixxiet fl-interess tal-klijenti u tas-suq. Kellha wkoll deficjenzi biex tissindika kif kienu qed jinvestu l-fondi l-*Insight* li kien is-*Sub-Manager*.²⁰ L-MFSA immultat lill-VFM is-somma ta' €149,821.

Il-BOV hareg *Company Announcement* li tghid li kien se jappella din id-decizjoni tal-MFSA. Però, f'*Company Announcement* li hareg sussegwentement, fit-18 ta'

¹⁵ *Ibid.* pg. 8

¹⁶ *Ibid.* pg. 9

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ *Ibid.* pg. 10

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ *Ibid.* pg. 8-9

Lulju 2011, il-Bank habbar li mhux ser jappella ghaliex kellu konkorenza kbira ghall-Offerta u, flimkien mal-*VFM*, ma riedux itawwlu l-kwistjoni.

Ir-rapport l-iehor dwar prattici ta' bejgh ta' *units* fil-*Property Fund*, l-*MFS*A hargitu fit-22 ta' Gunju 2012, kwazi sena wara li ghalqet l-Offerta.

L-*MFS*A sabet diversi nuqqasijiet fosthom: nuqqas ta' pariri tajbin (*inappropriate*) lill-klijenti kif ukoll sabet prattici ta' '*misleading information*' lill-klijenti, kif ukoll ksur ta' diversi regolamenti li jirregolaw it-thaddim tan-negozju applikabbli dak iz-zmien.²¹

Ghalhekk imponiet multa amministrattiva fuq il-*BOV* ta' €203,350.

Il-Bank hallas il-multa u l-appell li kien ghamel quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra parti minn din id-decizjoni li gie irtirat mill-*BOV* minghajr ma accetta l-ebda responsabbiltà legali.

Ghall-*MFS*A, l-Offerta ma kinetx ikkonkludiet il-kaz, kif kienet l-intenzjoni tal-*BOV* li min jehodha kien ikun qed icedi kwalunkwe dritt legali kontra l-*BOV*. Fil-fatt, permezz ta' Direttiva tat-28 ta' Gunju 2011, l-*MFS*A obligat lill-Bank biex jizgura illi l-accettazzjoni ta' din l-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghal kwalunkwe dritt li whud mill-investituri kellhom ghal kumpens jew, addirittura, jergghu jitpoggew fil-qaghda finanzjarja taghhom qabel ma investew fil-*Property Fund*.

Permezz ta' ittra tal-1 ta' Gunju 2012,²² l-*MFS*A infurmat lill-*BOV* li kienet se tigi appuntata kumpanija professjonali li tagixxi b'mod indipendenti sabiex, fost affarijiet ohra, kellha tikklassifika lill-investituri bhala dawk li kienu jikkwalifikaw bhala '*experienced investors*' u ohrajn li ma kinux jikklassifikaw bhala '*experienced investors*', bl-intenzjoni li min ikun eligibbli jithallas kumpens mill-*BOV*.

Giet appuntata id-ditta ta' *Mazars*, li r-rapport taghhom tlesta fil-21 ta' Jannar 2013.²³ L-*MFS*A ghaddiet lista ta' investituri li, skont dan ir-rapport, kellhom

²¹ *Report on the MFS investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

²² Ittra mid-Direttur Generali tal-*MFS*A lic-*Chairman* tal-*BOV* annessa bhala *Exhibit 1* quddiem il-*Financial Services Tribunal* fil-kaz: *BOV vs MFS*A.

²³ *Mazars - Independent Expert's Report, 21 January 2013.*

jinghataw kumpens, u l-BOV hallas lil dawk l-investituri li kienu eligibbli skont ir-rapport tal-Mazars.

Skont dawn il-kriterji gie deciz min kellu jinghata kumpens u min ma kellux jinghata kumpens. Minkejja li l-BOV kien nizzel fl-Offerta li din kienet tikkonkludi l-kaz ghal min jaccettaha, (*in full and final settlement*), xorta wahda ghamel hlasijiet lil diversi investituri skont kif stabbilit mill-Mazars.

Il-Bank of Valletta, f'isem il-Grupp, hallas din id-differenza lil numru ta' investituri, izda ohrajn li nstabu li kellhom '*l-esperjenza*' jew li t-tranzazzjoni kienet fuq bazi ta' '*Execution Only*' ma inghatawx id-differenza bejn dak li investew u l-ammont imhallas bl-Offerta jew minghajrha.

Eccezzjonijiet Preliminari

Eccezzjonijiet dwar Gurisdizzjoni

Il-provditur tas-servizz qajjem l-eccezzjonijiet dwar il-kompetenza fis-sens li l-Arbitru m'ghandux jisma' dan il-kaz ghaliex m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi li jiddeciedi dwar kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet li saret *res judicata*, liema kwistjoni tista' titqajjem biss quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv; li ghalhekk l-ilment huwa wiehed frivolu u vessatorju *ai termini* tal-Artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 u li fil-konfront tal-BOV l-ilmentaturi mhumieix '*klijenti eligibbli*'.

L-Arbitru ser jittratta l-eccezzjonijiet dwar kompetenza flimkien.

L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji gie mwaqqaf permezz tal-Att XVI tal-2016 (Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta) li stabbilixxa l-kompetenza tieghu. Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru ma tiddependix fuq ir-rieda jew ix-xewqa tal-partijiet jew il-materja li dwarha jigi mitlub jiddeciedi, izda hija stabbilita fuq kriterji oggettivi li l-legislatur deherlu li ghandu jistabbilixxi.

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²⁴ l-Arbitru ghandu l-kompetenza li '*jisma' lmenti skont il-funzjonijiet tieghu taht l-Artikolu 19 (1) fir-rigward tal-imbiba ta' provditur tas-servizzi finanzjarji.*' M'hemm l-ebda kwalifika dwar il-materja tal-

²⁴ Art. 21(1)(b) tal-Kap. 555

ilment u l-Arbitru jista' jisma' kwalunkwe ilment imressaq minn klijent eligibbli kontra provditur tas-servizzi finanzjarji dejjem fil-limiti tal-istess Att.

Dan huwa imsahhah minn dak li hemm provdut fl-Artikolu 19 (1) fejn il-funzjoni primarja tal-Arbitru hija deskritta bhala dik li *'jittratta lmenti mressqa minn klijenti eligibbli.'*

L-istess, m'hemm l-ebda limitazzjoni xi jkun l-ilment imressaq sakemm jaqa' fil-parametri tal-istess Kap. 555.

Ghalhekk, it-test tal-kompetenza huwa li min iressaq l-ilment irid ikun *'klijent eligibbli'* u kontra min jitressaq l-ilment irid ikun *'provditur tas-servizzi finanzjarji'* skont id-definizzjoni tal-Kap. 555.

'Klijent eligibbli' huwa definit bhala: *'klijent li jkun konsumatur ta' provditur tas-servizzi finanzjarji, jew li lilu l-provditur tas-servizzi finanzjarji jkun offra li jipprovi xi servizz finanzjarju, jew li talab il-provdiment ta' xi servizz finanzjarju minn provditur tas-servizzi finanzjarji.'*²⁵

L-istess Artikolu jipprovi li *"klijent" ghandu jinkludi, persuna fizika, inkluzi s-successuri taghha fit-titolu jew mikrointrapriza.'*

Il-ligi tistabbilixxi wkoll min hu provditur tas-servizzi finanzjarji:

*"provditur tas-servizzi finanzjarji" tfisser provditur tas-servizzi finanzjarji li jkun jew li jkun gie licenzjat jew awtorizzat xort'ohra mill-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta skont l-Att dwar l-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta jew kull ligi ohra tas-servizzi finanzjarji, inkluz izda mhux limitat ghal servizzi ta' investment, ibbankjar, istituzzjonijiet finanzjarji, karti ta' kreditu, pensjonijiet u assigurazzjoni...'*²⁶

L-ilmentaturi odjerni huma *klijenti eligibbli* filwaqt li l-provditur tas-servizz huwa provditur tas-servizz skont id-definizzjoni tal-Kap. 555 fuq citat.

Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru tiskatta hekk kif jigu sodisfatti dawn ir-rekwiziti tal-ligi u, galadarba tiskatta din il-kompetenza, l-Arbitru mhuwiex

²⁵ Kap. 555, Art. 2

²⁶ *Ibid.*

ristrett biex jisma' ilment, tkun xi tkun il-materja u l-kwalità tieghu, basta jkun marbut ma' xi servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u moghti minn provditur ta' servizz li jaqa' taht id-definizzjoni tal-ligi.

Il-legizlatur bl-ebda mod ma illimita l-kompetenza tal-Arbitru hlief ghal dak li jipprovdi l-istess Att. Perezempju, l-Arbitru '*jista' jaghti rimedju pekunjarju ghal kull ilment sa massimu ta' €250,000.*'

Li kieku l-legizlatur ried jillimita l-kompetenza tal-Arbitru, fic-cirkostanzi li qed jghidu l-provdituri tas-servizz, allura, kieku kien jaghmel hekk, imma dan il-legizlatur m'ghamlux.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet dwar kompetenza u, galadarba gie deciz li l-ilmentaturi huma klijenti eligibbli u jistghu iressqu l-ilment, allura, m'hemm xejn frivolu u vessatorju fl-ilment taghhom u ser jikkunsidrah.

Issa l-Arbitru ser jittratta dak li qalu l-provdituri tas-servizzi finanzjarji li qed isostnu li l-kaz huwa wiehed maghluq ghaliex sehhet tranzazzjoni bejn il-partijiet liema tranzazzjoni ghandha l-effett ta' res judicata bejn il-partijiet.

U, in sostenn ta' dan, il-provditur tas-servizz jaghmel referenza ghal dak li jipprovdi l-Kodici Civili.

M'hemm l-ebda dubju li l-provditur tas-servizz kien qed joffri servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji. Il-provditur tas-servizz mhuwiex xi kumpanija ordinarja li dahlet f'xi kuntratt semplici ma' kontraent iehor, imma l-provditur tas-servizz huwa kumpanija li tahdem fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u huwa soggett ghal skrutinju akbar, anke minn regoli *ad hoc*, li japplikaw f'dak il-qasam, dejjem biex jigi protett l-investitur.

Dan gie enfasizzat mill-MFSA fir-rapport taghha tal-22 ta' Gunju 2012,²⁷ fejn ghamlitha cara li l-BOV kien suggett ghal-*guidelines* applikabbli qabel l-2007 u l-*Investment Services Rules* minn Novembru 2007.

M'hemm l-ebda dubju lanqas li s-servizz jikkostitwixxi kuntratt bejn konsumatur u kummercjant u, ghalhekk, japplikaw ghal din ir-relazzjoni guridika kemm ligijiet, regoli u regolamenti pratici u professjonali stabbiliti u linji gwida minn

²⁷ Report on the MFSA Investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.

awtoritajiet supervizjonali nazzjonali u tal-Unjoni Ewropea, u anke ligijiet u Direttivi²⁸ li saru biex jaghtu protezzjoni lill-konsumatur.

Din ir-relazzjoni guridika li nholqot bejn l-ilmentaturi u l-provditur tas-servizz m'hijiex wahda regolata esklussivament mill-Kodici Civili u fejn *si tratta* relazzjoni bejn konsumatur u kummercjant, japplikaw il-provedimenti tal-Kap. 378 tal-Ligijiet ta' Malta, u f'din ir-relazzjoni meta jintuzaw espressjonijiet mhux gusti, il-provedimenti tal-Kap. 378 jipprevalu fuq il-Kodici Civili u l-Kodici tal-Kummerc.²⁹

L-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni fil-Kaz Nru. 028/2016 deciz minnu fit-23 ta' Frar 2018,³⁰ u semma r-ragunijiet ghalfejn ma sehhetx tranzazzjoni bejn il-provditur tas-servizz u l-konsumatur.

L-Arbitru spjega li anke skont decizjonijiet tal-Qorti tal-Appell, il-kuncett tal-*pacta sunt servanda* f'dawn il-kazi fejn *si tratta* kuntratt bejn konsumatur u kummercjant kellu l-limitazzjonijiet tieghu. Spjega wkoll kif l-Offerta u l-kuntratt ta' Accettazzjoni saru f'cirkostanzi fejn il-konsumatur ma kellux wisq għazla hliet li jaccetta din l-Offerta; u l-klawsoli tal-Offerta fil-bidu taghha, u l-Klawsoli 2.9 u 3(a) tal-istess Offerta, kif ukoll kull fejn hemm li l-ilmentaturi kienu qed icedu d-drittijiet litigjuzi taghhom, jew li b'xi mod kienu qed icedu kwalunkwe drittijiet li kellhom, ghandhom jitqiesu klawsoli ingusti u pprojbiti u jitqiesu daqslikieku qatt ma ddahhlu.

Galadarba dawn il-klawsoli tqiesu li m'ghandhom l-ebda effett, ghalhekk jitqies li ma sehhet l-ebda tranzazzjoni bejn l-ilmentaturi u l-provditur tas-servizz li teskludi lill-Arbitru milli jindaga l-mertu tal-kaz.

Peress li, kif inghad, l-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni, a skans ta' repetizzjoni u sabiex jittratta l-ilment kemm jista jkun b'mod '*ekonomiku u mhaffef*',³¹ qieghed jaghmel referenza ghal dak li gie deciz minnu fil-Kaz Nru.

²⁸ Kap. 555, Art. 19(3)(c)

²⁹ Kap. 378, Art. 47(B)

³⁰ *Link*: <https://financiararbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20plc%20et.pdf>

³¹ Kap. 555, Art. 19(3)(d)

028/2016 fit-23 ta' Frar 2018,³² u r-ragunijiet u l-motivazzjoni li ta f'dak il-kaz f'dan ir-rigward, ghandhom jghoddu wkoll ghal dan il-kaz.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet dwar kompetenza u, galadarba gie deciz li l-ilmentaturi huma klijenti eligibbli u jistghu jressqu l-ilment, allura, m'hemm xejn frivolu u vessatorju fl-ilment taghhom u ser jikkunsidrah.

Eccezzjoni li l-BOV m'huwiex il-Legittimu Kontradittur

Dwar l-eccezzjoni li l-BOV mhuwiex il-legittimu kontradittur, l-Arbitru m'ghandux ghalfejn jidhol wisq fil-fond ta' din l-eccezzjoni ghax jidher evidenti li kien il-BOV li biegh il-prodott lill-ilmentaturi; u l-ilmentaturi huma gustifikati li jaghmlu l-ilment kontra min bieghilhom il-prodott galadarba qed jghidu li dan il-prodott ma kellux jinbiegh lilhom.³³

Il-provditur tas-servizz dahal f'obbligi kuntrattwali mal-ilmentaturi u, ghalhekk, huwa evidenti li huwa l-legittimu kontradittur.

Eccezzjoni li l-Ilmentaturi m'ghandhomx Interess Guridiku

Dwar l-interess guridiku tal-ilmentaturi, l-Arbitru jhoss li jkun adegwat li jinghad li l-ilmentaturi ghandhom interess reali, attwali u personali u johrog minn vjolazzjoni ta' dritt. L-ilment li ghamlu jista' jipproduci rizultat pekunjarju jew vantagg ghalihom u huwa guridiku u bbazat fuq dritt pretiz u, ghalhekk, ghandhom interess guridiku. Barra minn hekk, galadarba huma '*klijent eligibbli*' skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, huma ghandhom d-dritt iressqu l-ilment taghhom quddiem l-Arbitru.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz qed jeccepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 1222, 2153 u 2156 tal-Kodici Civili.

Dwar l-ewwel eccezzjoni tal-preskrizzjoni ibbazata fuq l-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, l-istess artikolu jstabilixxi li:

³² Dan il-kaz jinsab fuq il-link: <https://financiararbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20plc%20et.pdf>

³³ A fol. 72

‘Meta l-ligi f’xi kaz partikolari ma tistabbilixxix zmien aqsar, l-azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta’ interdizzjoni, jew nuqqas ta’ età, taqa’ bil-preskrizzjoni egħluq sentejn.’

Jigifieri dan l-artikolu jghodd għal meta min jiftah azzjoni, f’dan il-kaz ilment quddiem l-Arbitru, dik l-azzjoni tkun ibbazata fuq ir-rexxissjoni. L-ilmentaturi mhux qed jitolbu rexxissjoni tal-obbligazzjoni u, għalhekk, mhuwiex il-kaz li jigi applikat l-Artikolu 1222 (1) tal-Kodici Civili.

Għalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

L-eccezzjoni l-oħra tal-preskrizzjoni hija bbazata fuq l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 li jghid li

‘L-azzjoni għall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b’reat taqa’ bi preskrizzjoni bl-egħluq ta’ sentejn.’

Dwar din il-preskrizzjoni l-Arbitru jagħmel referenza għal dak deciz fis-sentenza: **Go p.l.c. vs Charles Dimech**,³⁴ fejn il-Qorti qalet:

‘Illi l-Qrati tagħna dejjem irritennew illi il-preskrizzjoni ta’ sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 tal-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli għad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta’ obbligazzjoni imma “ex delictu vel quasi”.

Meta d-danni huma “ex contractu” għax gejjin minn vjolazzjoni ta’ obbligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta’ hames snin u mhux ta’ sentejn.’

Barra minn hekk, kif intqal mill-Qorti tal-Appell fil-kawza **Avv. Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jenó Torocsik et deciza fis-7 t’Ottubru 2016:**

‘Il-preskrizzjoni ta’ sentejn li tolqot l-azzjoni għal danni li ma jkunux kagunati b’reat hija applikabbli biss fil-kaz ta’ danni indipendenti minn obbligazzjoni kuntrattwali (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622).’

Fil-kaz odjern, l-ilmentaturi u l-provditur tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom meta l-provditur biegh dan il-prodott lill-ilmentaturi.

³⁴ PA, 28 ta’ Lulju 2011

Galadarba l-ilment johrog minn relazzjoni kuntrattwali, u din l-eccezzjoni hija bbazata fuq preskrizzjoni relatata ma' azzjoni akwiljana, din l-eccezzjoni dwar preskrizzjoni qieghda wkoll tigi michuda.³⁵

Dwar l-eccezzjoni a bazi tal-Artikolu 2156 tal-Kodici Civili, l-Arbitru jinnota li dan l-Artikolu tal-Kodici Civili fih diversi sub-artikoli u l-provditur tas-servizz ma indika l-ebda wiehed minnhom. Hu stabbilit fil-gurisprudenza taghna li l-Artikolu tal-Ligi jrid jigi indikat b'mod li ma jhalli l-ebda dubju f'mohh il-gudikant ghal liema preskrizzjoni ikun qed jalludi. L-Arbitru ma jistax jidhol bejn il-partijiet u jaghzel hu liema hija l-preskrizzjoni preciza li trid tapplika u, f'kaz ta' dubju, ghandu jichad l-eccezzjoni.

Ghar-ragunijiet 'il fuq moghtija din l-eccezzjoni qieghda wkoll tigi michuda.

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan il-kaz skont dak li, fil-fehma tieghu huwa ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.³⁶

L-Ilmentaturi

Hekk kif iddikjaraw l-ilmentaturi fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, fiz-zmien li ghamlu l-investment ir-ragel kien jahdem bhala *Messenger Driver* mal-*Malta Tourism Authority*, u l-mara tieghu kienet mara tad-dar. Fl-istess seduta huma spjegaw li l-livell ta' edukazzjoni taghhom kien, sa skola primarja min-naha tar-ragel li qal li jaf jaqra biss bil-Malti, filwaqt li l-mara kellha livell ta' skola sekondarja.³⁷

Apparti l-flus mill-Offerta, wara li sar *review* tal-*file* taghhom minn *Mazars*, huma rceview ukoll mill-Bank is-somma ta' €4,270.84 f'Jannar 2013.³⁸

Il-Provditur tas-Servizz

Fis-sezzjoni C tar-risposta tieghu, il-provditur tas-servizz irrimarka li l-allegazzjonijiet tal-ilmentaturi huma nfondati fejn essenzjalment sahaq li: l-ilment jirrigwarda lmenti li gja gew tranzatti permezz tal-kuntratt ta' tranzazzjoni

³⁵ Ara *Roland Darmanin Kissaun et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, PA, 1/06/2017

³⁶ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

³⁷ A fol. 83 u 84

³⁸ A fol. 11

fejn l-ilmentaturi mhumiex qed jistaqsu sabiex il-kuntratt ta' tranzazzjoni jitwarrab u, ghalhekk, il-kuntratt ta' tranzazzjoni ghandu jinghata l-effett kollu tieghu; li l-ilmentaturi kienu rcevev fis-sena 2013 ukoll is-somma addizzjonali ta' €4,270.84 fuq bazi *ex gratia* u dan wara l-ezercizzju li kien imqabbad jaghmel *Marccus Partners and Mazars Group* mill-MFSA; fir-rigward l-allegazzjonijiet tal-ilmentaturi li m'humiex investituri maturi/regolari, li t-terminu '*experienced investor*' huwa definit fl-*Application Form* liema tifsira hija dik stabbilita fil-ligi, specifikament fl-*Investment Services Rules for Professional Investor Funds* fejn il-kriterji li jridu jigu milhuqa huma oggettivament determinabbli mit-tifsira stess; li kienu l-ilmentaturi stess li ikkonfermaw illi huma jikkwalifikaw bhala '*experienced investors*' abbazi tal-kriterji f'paragrafu 3 tal-*Application Form*; li l-ilmentaturi ghandhom juru u jipprovaw ghalfejn m'ghandhomx jitqiesu bhala *experienced investors* u jiddikjaraw jekk ghandhomx xi investimenti fi kwalunkwe fondi li mhumiex gestiti mill-*BOV Asset Management Limited*.³⁹

Matul is-smigh ta' dan il-kaz, il-provditur tas-servizz ipprezenta tlett *affidavits* flimkien ma' dokumentazzjoni ohra kif gej:

*Affidavit tas-Sur Mario Mallia – Chief Executive Officer mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴⁰

Fl-*affidavit* tieghu saret partikolarment referenza ghall-fatt li l-investimenti fil-proprjeta' immobbli kienu gew affettwati b'mod negattiv kawza tal-krizi finanzjarja globali li hakmet is-swieq finanzjarji madwar id-dinja. Barra minn hekk, hu sahaq fuq il-fatt li l-ilmentaturi kienu accettaw l-Offerta tal-provditur tas-servizz (€0.75), liema Offerta kienet suggetta ghal diversi kundizzjonijiet.

*Affidavit tas-Sur Peter Perotti – Chief Retail Banking Officer mal-Bank of Valletta p.l.c. u Direttur tal-La Valette Funds SICAV p.l.c.*⁴¹

L-*affidavit* tieghu iffoka fuq is-sospensjoni tal-fidi tal-ishma fil-LVMMPPF u x'wassal ghal din is-sospensjoni, filwaqt li elenka d-diversi komunikazzjonijiet li saru mal-investituri f'dan ir-rigward.

³⁹ A fol. 35-36

⁴⁰ A fol. 88

⁴¹ A fol. 133

Gew ukoll ipprezentati diversi kontijiet finanzjarji tal-iskema fost dokumenti ohra relatati mal-Fond.

*Affidavit tas-Sur Kenneth Farrugia – Chief Officer Business Development mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴²

L-*affidavit* tieghu huwa iktar iffokat fuq l-irwolijiet tas-SICAV, tal-BOV Asset Management Limited (qabel VFM) bhala Manager tal-Fond, tal-Bank of Valletta p.l.c. bhala l-Kustodju tal-Fond, u l-LVMMMPF innifsu kif wkoll il-komunikazzjonijiet mal-investituri.

Fost dokumenti ohra, mal-*affidavit* tieghu giet ipprezentata kopja tal-Prospett Supplimentari datat l-1 ta' Settembru 2005.

L-Arbitru jinnota li fl-ebda wiehed mit-tlett *affidavits* ipprezentati, l-provditur tas-servizz ma ttratta l-ilment specifiku mressaq mill-ilmentaturi ghaliex it-tlett *affidavits* huma generici u mhumiex specifici ghall-ilment innifsu.

Kunsiderazzjonijiet Ohra

L-Investment hekk kif mibjugh lill-ilmentaturi u Aspetti Ohra

Fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018, l-ilmentaturi spjegaw li huma kellhom '*xi haga mal-BOV stess u qalulna li l-imghaxijiet kienu batuti u hajruna biex nidhlu f'dan l-investment biex ikollna xi ftit tad-dhul ahjar*'.⁴³

Fl-istess seduta l-ilmentaturi saħqu li dik kienet l-unika somma li kellhom u li huma qagħdu fuq dak li qalilhom il-Bank:

'Ghamilna xi mistoqsijiet zghar bhal jekk il-flus kinux siguri, qalulna li huma tajbin hafna u kienu siguri u qalulna wkoll li jekk irridu flusna kemm navzawhom jumejn qabel u jagħtuna flusna lura, jekk ahna nigu bzonnhom'.⁴⁴

L-akkwist tas-sehem fl-LVMMMPF mill-ilmentaturi fis-7 ta' Novembru 2006, huwa evidenzjat bil-kopja tal-*Contract Note* li nharget mill-VFM.⁴⁵ Skont il-formola ufficjali tas-SICAV rigward l-accettazzjoni tal-Offerta mill-ilmentaturi fis-sena

⁴² A fol. 790

⁴³ A fol. 83

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ A fol. 74

2011, huwa indikat li l-ilmentaturi kellhom 17,083.366 *units* jew sehem fil-Fond (maqsumin bhala 8,770.603 fil-*Main Pool* u 8,312.763 fis-*Side Pocket*).⁴⁶

Mal-*Application Form* tal-ilmentaturi giet kompluta *Experienced Investor Declaration Form*.⁴⁷

Hekk kif indikat fl-*Appendix V*⁴⁸ tal-Prospett Supplimentari⁴⁹ datat l-1 ta' Settembru 2005 (li huwa rifless bl-istess mod fil-Prospett Supplimentari li nhareg fis-6 ta' Marzu 2006), l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm din il-formola ma tkunx kompluta.

Sabiex investitur seta' jkun meqjus eligibbli li jinvesti fl-*LVMMPF*, kellu jissodisfa d-definizzjoni ta' *experienced investor*, u wahda minn tliet kriterji partikolari. Dawn it-tliet kriterji huma elenkati kemm fid-definizzjoni⁵⁰ ta' *experienced investor* fil-Prospett Supplimentari (dak ta' Settembru 2005 kif ukoll dak ta' Marzu 2006 li jirrifletti l-istess definizzjoni ta' *experienced investor*), kemm f'*Appendix V* tal-istess Prospett, kif ukoll fl-*Experienced Investor Declaration Form*.

Din il-formola tal-ahhar turi dikjarazzjoni iffirmata mill-ilmentaturi li huma kienu *experienced investors* peress li fil-hames snin precedenti kienu ghamlu tranzazzjonijiet ta' investment li kienu jammontaw ghal tal-inqas is-somma ta' USD50,000 jew l-ekwivalenti.

Dwar l-iffirmar tal-*Experienced Investor Declaration Form* mill-klijenti li xtraw dan il-Fond, l-Arbitru ra r-rapport tal-*MFSA*⁵¹ li kien sar biex l-*MFSA* tara xi prattici ta' bejgh (*sales practices*) kien uza l-*Bank of Valletta* biex biegh dan il-Fond.

Qabel xejn, l-*MFSA* ghamlitha cara li dan il-Fond ma setax jinbiegh lil kulhadd:

'The features of the Fund including its risk factors as described in the Prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional

⁴⁶ A fol. 71

⁴⁷ A fol. 73

⁴⁸ A fol. 844

⁴⁹ A fol. 794

⁵⁰ A fol. 797-798

⁵¹ *Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund June 2012*

investor fund which could be marketed only to investors who qualify as “experienced investors”, therefore, “persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved” with regards to an investment in the Fund. Its features, including the relevant risks, made this an unsuitable product for unsophisticated retail investors or investors having a cautious risk profile. In fact, BOV’s own asset allocation models for investors, when updated to include reference to the Fund in March 2006, did not recommend any exposure to the Fund for clients with a cautious risk profile.’⁵²

Ghalhekk il-fatt wahdu li l-investituri kienu iffirmita din l-*Experienced Investor Declaration Form*,⁵³ li minghajr l-iffirmita taghha l-Bank ma setax ibieghlu dan l-investment, ma kienx ifisser li b’daqshekk l-investituri saru verament investituri ta’ esperjenza. Din il-formola, *standard form*, inghatat mill-Bank lil kull min deherlu li seta’ jbieghlu dan il-Fond, li nbiegh fuq skala kbira hafna lil eluf ta’ klijenti. Dan il-hsieb huwa wkoll dak li ddecidiet l-MFSA fir-rapport taghha ‘l fuq imsemmi:

‘Further to an exercise carried out by the Authority to verify inter alia the nature of the investors, it was determined that by reference to the nature of their profession/occupation, various advisory clients reviewed would be regarded as unsophisticated investors. Many investors were only regarded as experienced investors due to their self-declaration that they had carried out investment transactions amounting to at least a sum of, or equivalent to, USD50,000. In this regard, the records of BOV provided to the MFSA in relation to these investors indicate that in various instances, BOV advisors did not take reasonable steps to ensure that the said investors were indeed experienced investors before advising them to invest in the Fund, and that the Fund was suitable for these clients.’⁵⁴

Mela ghall-MFSA il-fatt li l-klijenti inghataw l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmitawha ma kienx bizzejjed u kien hemm certu responsabbilita fuq

⁵² *Ibid.*, pg. 10, *Bold* tal-Arbitru

⁵³ Li kif ser jigi muri f’ din id-decizjoni ma kinitx kompluta ghax ma kinitx konformi mal-Prospett Supplementari

⁵⁴ *Ibid.*, *bold* u *italics* tal-Arbitru

il-provditur tas-servizz biex jizgura li l-investituri kienu tassew *'experienced investors'*. L-Arbitru jaqbel ma' dan.

Fil-kuntest ta' *advisory clients* hemm obbligi addizzjonali fejn kellu jigi assessjat is-*suitability* tat-tranzazzjoni ghall-klijent. Il-Bank xorta kellu f'kull kaz certu responsabbiltà fejn kellu jezercita prudenza u diligenza fir-rigward ta' min qiegħed jinvesti u jiddahal fil-Fond, u dan minhabba l-kriterji specifici ta' eligibilità li kienu japplikaw għal min seta' jinvesti fil-Fond.

F'dan ir-rigward wieħed kellu jieh u in konsiderazzjoni għal min il-Fond kien, fl-aħħar mill-aħħar, immirat jgħifieri *'Experienced investors'* hekk kif definit fil-Prospett. Wieħed iqis ukoll aspetti oħra rilevanti, pereżempju, il-mod ta' kif inbiegħ l-LVMMPPF fejn dan il-prodott gie *'marketed'* jew offrut mir-rappreżentanti tal-Bank fuq firxa wiesgħa lil diversi klijenti; il-konnessjoni tal-Bank mal-Fond; u l-fatt li l-Fond kien *Professional Investor Fund* u li, għalhekk, kien jaqa' taht regim distint u separat minn dak applikabbli għal *Retail Funds* fejn ir-regim ta' *Professional Investor Funds* joffri inqas protezzjoni hekk kif imsemmi b'enfasi fis-sezzjoni intitolata *'Important Information'* fis-*Supplementary Prospectus* tal-LVMMPPF stess.

L-Arbitru jaqbel ukoll ma' dak deciz mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili⁵⁵ fejn iddecidiet li bl-iffirmar wahdu ta' dokumenti f'kaz ta' bejgħ ta' servizz finanzjarju ma kienx jeskolpa lill-provditur tas-servizz jekk wieħed ma kienx konsapevoli ta' dak li kien qed jiffirma.

F'dan il-qasam, fejn għandek espert fuq naha u konsumatur zgħir fuq in-naha l-oħra, il-Bank, kellu r-responsabbiltà li jara li l-klijent għandu *'the expertise, experience and knowledge'* li jifhem ir-riskji marbuta ma' dak il-prodott. Għalhekk klijent ma kellux sempliciment jintalab jiffirma dokumenti biex jagħmluh eligibbli fuq l-aspett biss li mtliet u giet iffirmata l-formola, mingħajr ma din tingħata l-hsieb, l-attenzjoni u l-importanza dovuta u mingħajr ma jigi wkoll zgurat li hemm bazi ragonevoli li tiggustifika d-dikjarazzjonijiet in kwistjoni ta' *experienced investor*.

Għalhekk l-Arbitru jrid jara jekk verament l-ilmentaturi kellhomx dik l-*expertise*, esperjenza u t-tagħrif biex jinvestu f'dan il-Fond u jekk gewx dikjarati

⁵⁵ *Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd., 11/07/2016*

'experienced investors' ghalix sempliciment gew moghtija l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmawha. Dan l-Arbitru jrid jaghmlu skont il-provi migjuba quddiemu mill-partijiet.

Experienced Investor u l-Experienced Investor Declaration Form

A bazi tal-kontenut tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005 (kif ukoll fil-Prospett Supplimentari li nhareg f'Marzu 2006), l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm l-*Experienced Investor Declaration Form* ma tkunx kompluta. Fil-fatt, is-sezzjoni *Buying, Selling and Switching*⁵⁶ tal-Prospett Supplimentari, tindika bic-car u b'mod enfasizzat li:

*'No applications for investment will be accepted unless an Experienced Investor Declaration Form as set out in Appendix V accompanies it.'*⁵⁷

L-istess sezzjoni tindika ukoll:

*'Investment in the Fund is only suitable for investors who meet the Experienced Investor criteria as defined under the section "Definitions".'*⁵⁸

Taht is-sezzjoni *Definitions*⁵⁹ fil-Prospett Supplimentari, *Experienced Investor* hija definita hekk kif gej:

'Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved. An investor must state the basis on which he/she satisfies this definition, either by confirming that he/she is:

- 1. a person who has worked in the financial services sector for at least one year in a professional position, or,*
- 2. a person who has been active, for at least one year in a professional position, in the acquisition and/or disposal of real estate property funds and/or in securities linked to real estate property, or,*

⁵⁶ A fol. 810

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ A fol. 811

⁵⁹ A fol. 797

3. *a person who within the past 5 years, carried out investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000.*

In case of joint Applicants, the Applicants must have either:

- (i) carried out separately, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case each joint holder has to meet, individually, the Experienced Investor criteria, or,*
- (ii) carried out jointly, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case, provided that they are the same joint holders, the Experienced Investor criteria may be met jointly.'*

Izda jekk, imbaghad, tinghata harsa lejn *I-Experienced Investor Declaration Form*⁶⁰ li l-ilmentaturi gew ipprezentati sabiex jiffirmaw, **wiehed isib li hemm aspekk materjali li huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond.**

Dan l-aspekk huwa, fil-fatt, l-istqarrija tal-bidu nett tad-definizzjoni ta' *Experienced Investor* minn fuq xiex il-paragrafi sussegwenti huma msejsa. Il-formola, fil-fatt, tiddeskrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix b'dettall u prominenza l-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif fil-fatt deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni '*Definitions*' fil-Prospett Supplementari.⁶¹

Fil-fatt, id-definizzjoni⁶² fil-Prospett Supplementari ghandha klawsola inizjali krucjali li tghid:

'Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved'.

⁶⁰ A fol. 73

⁶¹ A fol. 797-798

⁶² *Ibid.*

Din l-istess klawsola principali ma gietx specificata u mnizzla fl-*Experienced Investor Declaration Form* ipprezentata lill-ilmentaturi, hekk kif imsemmi hawn fuq, izda l-enfasi fil-formola saret biss fuq il-paragrafi sussegwenti tad-definizzjoni. Lanqas giet ipprovduta xi evidenza li dan l-aspett seta' kien spjegat jew diskuss qabel l-investment.

Fir-rapport taghha tat-22 ta' Gunju 2012, dwar '*sales practices*' tal-BOV in konnessjoni ma' dan il-Fond, u li jitqies relevanti ghal-kaz in kwestjoni, l-MFSA ukoll tat importanza lil din il-parti tad-definizzjoni ta' '*experienced investor*':

'The features of the Fund including its risk factors as contained in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licenced as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as "experienced investors", therefore, "persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved" with regard to the investment in the Fund.'⁶³

L-Eligibilità tal-Ilmentaturi bhala *Experienced Investors*

Fl-applikazzjoni taghhom, l-ilmentaturi iffirmaw li kienu eligibbli taht it-tielet kriterju, *cioè*, li fil-hames snin precedenti, ghamlu tranzazzjonijiet ta' investment li jammontaw ghal mill-inqas is-somma, jew ekwivalenti, ghal USD50,000.⁶⁴

Meta sar l-ezercizzju tal-*Mazars*⁶⁵ fis-sena 2011 fuq Direttiva tal-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta,⁶⁶ din id-ditta kienet rat il-*file* ghand il-provditur tas-servizz. L-ittra datata 21 ta' Jannar 2013,⁶⁷ li intbaghtet mill-Bank lill-ilmentaturi tindika l-ezitu tal-ezercizzju li sar mill-*Mazars*.

F'din l-ittra gie spjegat fosthom li wara *review* tal-fajl tal-ilmentaturi mill-*Mazars*, '*...the Bank has decided to make a payment to you, as a former shareholder of the La Valette Multi Manager Property Fund (the Fund)*'⁶⁸ u,

⁶³ Report by the MFSA investigation into the sales practices ... etc., pg. 10, bold tal-Arbitru

⁶⁴ A fol. 73

⁶⁵ Ir-rapport jista' jitrnizzel minn fuq is-sit tal-Awtorità:

<https://www.mfsa.com.mt/pages/announcement.aspx?id=5290>

⁶⁶ Din id-Direttiva kienet annessa mal-Applikazzjoni ta' Appell li l-provditur tas-servizz kien ressaq quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra l-Awtorità tas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta fit-28 ta' Gunju 2012.

⁶⁷ A fol. 75

⁶⁸ *Ibid.*

ghalhekk, johrog car li mir-*review* tal-*file* tagghom l-ilmentaturi ma kienux gew meqjusa bhala *'Experienced Investors'*.

Konkluzjoni

- a) Fuq il-kwistjoni jekk l-ilmentaturi kinux jikkwalifikaw bhala *'Experienced Investors'* jew le, l-Bank stess accetta l-konkluzjoni tal-*Mazars* u hareg, fil-fatt, rifuzjoni lill-ilmentaturi skont direttiva li inghatat mill-*MFSA*.

Id-direttiva mahruqa mill-*MFSA* datata l-1 ta' Gunju 2012 f'dan ir-rigward

Kienet tispecifika li:

'All investors who were not eligible to invest in the La Valette Multi Manager Property Fund as identified from the file review carried out in terms of this Directive shall be eligible for compensation by Bank of Valletta of an amount of €1 per share less any compensation already received'.⁶⁹

L-Arbitru huwa konxju ta' dan il-fatt. Wiehed jinnota, izda, li l-ilmentaturi kienu investew fil-Fond bi prezz izjed oghla minn €1. Huwa meqjus li jkun xieraq li ssir kunsiderazzjoni tal-kaz in kwistjoni u c-cirkostanzi tieghu biex jigi determinat jekk dan kienx kaz ta' *mis-selling* jew le, u jekk fic-cirkostanzi specifici ta' dan l-ilment ikunx ekwu, gust u ragonevoli li l-ilmentaturi jitpoggew lura fil-pozizzjoni originali tagghom qabel ma sar l-investment fil-*LVMMPF*.

- b) F'dan ir-rigward, l-Arbitru ikkonsidra l-aspett tal-ineligibilità tal-ilmentaturi fl-investment in kwistjoni, kif ukoll il-mod u c-cirkostanza ta' kif inbiegh dan l-investment .

Mill-aspett ta' bejgh tal-prodott, johorgu nuqqasijiet min-naha tal-Bank fejn ma hemmx bazi fuq xiex l-investment jista' jigi kkunsidrat li kien *appropriate and suitable* fic-cirkostanzi partikolari tal-klijenti, meta ma jidhirx li dawn kellhom investimenti ohra jew tfaddil iehor li setghu juzaw meta jigu fil-bzonn.

⁶⁹ Ittra mahruqa minn Dr André Camilleri indirizzata lic-*Chairman* tal-*BOV* datata l-1 ta' Gunju 2012.

Hekk kif saħqu l-ilmentaturi, l-unika somma li kellhom kienet dik tal-LVMMPF.⁷⁰

Gie spjegat ukoll mill-ilmentaturi li meta huma gew fil-bzonn biex jghinu lit-tfal tagħhom u kellhom tnaqqis fid-dhul tal-paga tagħhom u ma setghux ilaħhqu mal-pagamenti tal-*loan* li kellhom mal-Bank, fejn il-Bank '*accetta li r-repayments tal-loan ghandhom jigu mwaqqfa ghal sitt xhur*',⁷¹ huma marru biex jillikwidaw l-investment fil-LVMMPF u ma setghux ghax kien sospiz.

Jidher li l-ilmentaturi riedu investment ta' certu likwidità fejn l-importanza li setghu jieħdu flushom lura malajr harget kemm fl-ittra tagħhom lill-Bank datata 27 ta' Marzu 2009,⁷² u anke fix-xhieda matul is-seduta tad-9 ta' Ottubru 2018,⁷³ kif ukoll f'ittra ohra fejn saħqu li l-ufficjal tal-Bank kien qalilhom '*li meta jkollna bzonn nigbdu xorta stajna nieħdu flusna lura kemm parti kif ukoll kollox bil-prezz ta' dakinhar*'.⁷⁴

L-investment, allura, ma johrogx li kien xieraq u addattat għac-cirkostanzi specifici tagħhom.

- c) Min-naha tal-eligibilità, ma harigx li l-ilmentaturi kienu jissodisfaw il-kriterju tal-USD50,000, u wara r-*review* tal-*file* tagħhom minn *Mazars* jidher li l-ilmentaturi ma kellhomx investimenti biex jissodisfaw dan il-kriterju fil-hames snin ta' qabel l-investment fl-LVMMPF, hekk kif gie spjegat aktar 'il fuq f'din id-decizjoni.

Jekk wiehed ukoll izomm f'mohhu d-definizzjoni b'mod holistika u kompluta hekk kif hi specificata fid-definizzjoni tal-Prospett Supplimentari huwa ikkunsidrat li ma hemmx lanqas bazi cara, konvincenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jqis lill-ilmentaturi bhala '*having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved,*' li hija parti principali tad-definizzjoni ta' '*Experienced Investor*', u dan meta wiehed iqis li apparti in-nuqqas ta' investimenti ohra, il-profil tal-ilmentaturi kien

⁷⁰ A fol. 83

⁷¹ A fol. 20

⁷² A fol. 19

⁷³ A fol. 83

⁷⁴ A fol. 6

wiehed mhux kompatibbli ma' din id-definizzjoni fejn, hekk kif spjegaw huma, fiz-zmien li ghamlu l-investment, ir-ragel kien jahdem bhala *Messenger Driver* u l-mara kienet mara tad-dar fejn il-livell ta' edukazzjoni taghhom kien, sa skola primarja min-naha tar-ragel li sahaq li jaf jaqra biss bil-Malti, filwaqt li l-mara kellha biss livell ta' skola sekondarja.⁷⁵

Ghalhekk huwa meqjus li l-ilmentaturi ma kellhomx l-*'expertise and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved,'* hekk kif deskritt fid-definizzjoni ta' *'Experienced Investor'*.

- d) Huwa meqjus li meta l-Bank biegh il-prodott, kellu jiehu certu mizuri ragonevoli biex jara li investitur jissodisfa b'mod konkret id-definizzjoni ta' *'Experienced Investor'* u dan ghall-interess tal-klijenti tieghu stess li kienu qeghdin jinvestu fi *Professional Investor Fund* u mhux f'xi fond ghal *retail investors*.⁷⁶ Dan, izjed u izjed, fil-kuntest fejn il-Bank kien qieghed ibiegh prodott immanigjat u mahrug minn kumpanija affiljata mieghu stess (hekk kif johrog minn pagna 26 tal-Prospett Supplementari tal-LVMMPPF) u fejn wiehed huwa ghalhekk mistenni li jezercita izjed prudenza u diligenza fic-cirkostanzi.

Kundizzjoni importanti applikabbli ghas-servizz offrut u l-imgiba tal-provditur tas-servizz fir-rigward tal-ilmentaturi hija *Standard Licence Condition 3.03 (a)* tal-*Investment Services Guidelines*. Din l-*Standard Licence Condition* li kienet tapplika ghall-Bank dak iz-zmien tispecifica dan li gej:

'3.03 The Licence Holder shall act with due skill, care and diligence – and in the best interests of its customers and of the market.

a...

When acting on an execution only basis (i.e. processing a transaction in circumstances where the customer is reasonably believed not to be relying on the Licence Holder to advise him or exercise any judgement on his

⁷⁵ A fol. 83 u 84

⁷⁶ Fis-sezzjoni intitolata *'Important Information'* f'pagna 6 tal-Prospett Supplementari datat 1 ta' Settembru 2005, hemm fil-fatt imnizzel li PIFs, jigifieri *'Professional Investor Funds'* huma fil-fatt *'Non-Retail Schemes'*.

behalf as to the transaction's suitability), a note should be maintained in the client's file indicating that no advice was provided. This note should also be signed by the client;

...

c. except when acting on an execution only basis, the Licence Holder must take adequate steps to discover the personal and financial circumstances of:

a Private Customer before making any recommendation as to the suitability of a transaction or service; or

a Private Customer or a non-Private Customer before processing a discretionary transaction on his behalf;

When providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder must pay due regard to the customer's profile as detailed in the Client Fact Find drawn up in accordance with SLC 3.04, in order to ensure that the advice or portfolio management service provided is appropriate and suitable given the customer's particular circumstances. Should for any reason, including the customer's specific instructions the investment transaction/s ultimately effected by the customer through the Licence Holder, do not fully match the customer's investment objectives and/or risk profile as detailed in the Client Fact Find, a record should be drawn up by the Licence Holder and signed by the client explaining the reasons/s for such discrepancy.'

Huwa meqjus li, meta wiehed iqis il-mod ta' kif inbiegh dan il-prodott fic-cirkostanzi specifici ta' dan l-ilment u fin-nuqqas ta' informazzjoni u evidenza ta' kif il-kundizzjonijiet rilevanti ghall-bejgh tal-Fond lill-ilmentaturi kienu sodisfatti, wiehed ma jistax jasal lanqas ghall-konkluzjoni li l-Bank mexa bil-mod hekk kif rikjest mir-regoli ta' investiment applikabbli ghalih dak iz-zmien tal-investment.

- e) Finalment, hekk kif digà imsemmi, l-Bank kellu l-obbligu li jagixxi '*with due skill, care and diligence*' u fl-ahjar interess tal-ilmentaturi hekk kif rikjest minn *Standard Licence Condition 3.03 tal-Investment Services Guidelines* u, f'dan ir-rigward, huwa meqjus li l-Bank ma gabx evidenza konvincenti u

sufficienti li dan l-obbligu intlaħaq hekk kif ragonevolment mistenni fir-rigward tal-ilmentaturi.

Għal dawn ir-ragunijiet, l-Arbitru jiddeciedi li l-ilment huwa wieħed ekwu, gust u ragonevoli u qed jilqghu sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni.

L-ilmentaturi kienu investew is-somma ta' €20,000, fis-7 ta' Novembru 2006, u ingħataw lura s-somma ta' €12,812.52 mal-Offerta ta' 75% u €4,270.84 bhala pagament *ex gratia* wara r-review tal-file tagħhom minn *Marccus Partners and Mazars Group*.⁷⁷

L-ilmentaturi talbu li jircievu s-somma li tibqa' ta' €2,917 mal-imghax dovut.

L-Arbitru jinnota li l-ilmentaturi ircevev ukoll is-somma totali ta' €848.03 bhala *net income* minn distribuzzjonijiet mill-istess investiment fl-LVMMPF.⁷⁸

Għalhekk l-ilmentaturi għandhom jiehdu lura s-somma li tibqa' li tammonta għal €2,068.97.

Għaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru qed jordna lil *Bank of Valletta p.l.c.* iħallas lill-ilmentaturi s-somma ta' elfejn u tmienja u sittin ewro, u sebgha u disghin centezmu.

Bl-imghax legali mid-data li fiha l-ilmentaturi ipprezentaw dan l-ilment quddiem l-Arbitru sad-data tal-ħlas effettiv.

Bl-ispejjeż kontra l-provditur tas-servizz.

**Dr Reno Borg
Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji**

⁷⁷ A fol. 4 u 11

⁷⁸ A fol. 76